

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 20ΗΣ ΜΑΪΟΥ 1954

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΑΓΓΕΛΙΑ ΘΑΝΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Ὁ ἀντιπρόεδρος κ. Γ. Ἰωακείμογλου ἀγγέλλει τὸν θάνατον τῶν τακτικῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας, τοῦ *Χαρίτωνος Χαριτωνίδου* καὶ τοῦ *Γ. Σκλαβούνου*, τῶν ὁποίων τὸ ἐπιστημονικὸν ἔργον ἐξαίρει διὰ τῶν ἐξῆς :

«Κύριοι Ἀκαδημαϊκοί,

Ἔχω νὰ ἐπιτελέσω σήμερον θλιβερὸν καθήκον. Σᾶς ἀγγέλλω μετὰ βαθυτάτης λύπης τὸν θάνατον δύο διαπρεπῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας, τοῦ *Χαρίτωνος Χαριτωνίδου* καὶ τοῦ *Γεωργίου Σκλαβούνου*.

—Ὁ *Χαρίτων Χαριτωνίδης*, τέκνον τῆς ἐλληνικῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐγεννήθη ἐν Μάκρῃ τῷ 1875. Τὰς γυμνασιακάς του σπουδὰς διήνυσεν ἐν τῷ Πυθαγορείῳ Γυμνασίῳ τῆς Σάμου καὶ εἶτα ἐν Ἀθήναις. Ἐνεγράφη εἰς τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον κατὰ τὸ Ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1896—1897. Μετὰ τὰς εὐδοκίμους διδακτορικὰς ἐξετάσεις του κατὰ Μάϊον τοῦ ἔτους 1902 προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ σοφοῦ διδασκάλου του Κωνσταντίνου Κόντου, ὅστις τῷ προέτεινε νὰ τὸν προσλάβῃ βοηθὸν καὶ συνεργάτην. Ὁ Χαριτωνίδης γράφει σχετικῶς εἰς τὸ βιογραφικὸν του σημείωμα: «Ἄσμενος τὴν πρότασιν τοῦ σοφοῦ διδασκάλου ἀπεδεξάμην θεωρήσας τοῦτο μέγιστον ὄφελος, τοῦτ' αὐτὸ τιμῆς ἕνεκα δίπλωμα, νὰ ἐπικαλῶμαι συνεργάτης τηλικούτου ἀνδρός». Ἐξαιρετικὴ ἦτο ἡ ἐκτίμησις τοῦ Κωνστ. Κόντου πρὸς τὸν Χαριτωνίδην ἀλλὰ καὶ μεγάλη ἡ ἀγάπη καὶ ἀφοσίωσις τοῦ μαθητοῦ πρὸς τὸν μέγαν διδάσκαλον.

Δὲν εἶμαι ὁ ἀρμόδιος νὰ πραγματευθῶ φιλολογικὰ θέματα. Τὸ φιλολογικὸν ἔργον τοῦ ἐκλιπόντος ἀνδρός ἀριστα ἐκτίθεται ὑπὸ τοῦ συναδέλφου κ. Σωκρ. Κουγέα εἰς τὸν λόγον τὸν ὁποῖον ἐξεφώνησε κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κηδείας. Ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἀναφέρω μόνον ὀλίγα τινά.

Ὅτε ὁ Κόντος ἔχασε τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν του, χάρις εἰς τὸν Χαριτωνίδην ἠδυνήθη νὰ συνεχίσῃ τὸ ἐπιστημονικόν του ἔργον. Ἐφθονοὶ ὑπῆρξαν οἱ καρποὶ τῆς συνεργασίας τοῦ μαθητοῦ μὲ τὸν διδάσκαλον, καθὼς μαρτυροῦν γλωσσικαὶ πραγματεῖαι δημοσιευθεῖσαι εἰς τοὺς τόμους τῆς Ἀθηνᾶς ἀπὸ τοῦ 13ου μέχρι τοῦ 21ου, εἰς τὴν ἐπετηρίδα τοῦ Πανεπιστημίου, εἰς τὰ μηνιαῖα παραρτήματα τῆς ἡμερηίδος «Ἀθῆναι» καὶ εἰς τὸν μέγιστον ἐκ σελίδων 907 ἀποτελεσθέντα τόμον τὸν ἐκδοθέντα ὑπὸ τὸν τίτλον «Ποικίλα Φιλολογικά».

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κόντου ὁ Χαριτωνίδης ἐξέδωκεν ἐκ τῶν εἰς χεῖρας του ἐμπεπιστευμένων σημειώσεων τοῦ διδασκάλου του πλῆθος πραγματειῶν ἔν τε τῇ Ἀθηνᾷ καὶ τῇ Βυζαντίδι, εἰς τὰς ὁποίας μὲ τὴν εὐσυνειδησίαν ἣτις τὸν ἐχαράκτηριζε καὶ μὲ τὸν σεβασμὸν πρὸς τε τὸν διδάσκαλον καὶ πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἀρχὴν τοῦ *suum cuique tribuere* ὡμολόγει ὅτι τὰ δημοσιεύμενα ἀνήκουν εἰς τὸν ἐκλιπόντα διδάσκαλον. Ἡ ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου συναδέλφου συντελεσθεῖσα ἐργασία τῆς περισυλλογῆς καὶ τῆς δημοσιεύσεως τῶν γλωσσικῶν παρατηρήσεων τοῦ Κόντου ὑπῆρξεν ἔργον σπουδαῖον καὶ ἀξιόλογον, διότι ἄνευ τῆς βοήθειας καὶ ἐμπειρίας τοῦ Χαριτωνίδου μέγα μέρος τῶν πολυτίμων διδαγμάτων τοῦ Κόντου θὰ περιήρχετο εἰς ἀπώμειαν καὶ ἀφάνειαν.

Ὁ Χαριτωνίδης ἐδημοσίευσεν προσέτι καὶ πλῆθος ἰδίων του πραγματειῶν ἀναμφισβητήτου ἀξίας. Διὰ τῶν εὐστόχων διορθωτικῶν παρατηρήσεών του ἐθεράπευσεν νοσοῦντα χωρία καὶ συνεπλήρωσε κενὰ εἰς πολλὰ κείμενα, ἔμμετρα καὶ πεζά, ὄλων τῶν περιόδων τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, τῆς ἀρχαίας, τῆς βυζαντινῆς καὶ τῆς νεωτέρας, μὴ ἀποκλείσας οὔτε τῆς δημοτικῆς γλώσσης τὰ κείμενα, ὡς δεικνύουν αἱ διορθώσεις αὐτοῦ εἰς τὰ ὑπὸ τὸν Passow καὶ Legrand ἐκδοθέντα δημοτικὰ κείμενα.

Ὁ Χαριτωνίδης ἦτο βαθύτατος γνώστης καὶ μελετητὴς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Αἱ παρατηρήσεις του ἀνάγονται εἰς ὅλα τὰ κεφάλαια τῆς γραμματικῆς ἐπιστήμης, εἰς τὸ τυπικόν, τὴν ὀρθογραφίαν, τὴν σύνταξιν, τὴν ἐρμηνείαν, τὴν χοῆσιν, τὴν σημασιολογίαν, τὴν ἔτυμολογίαν κτλ. Τὸν διέκρινε καὶ μεγάλη λατινομάθεια. Εἰς τὸ λατινιστὶ συντασσόμενον καὶ ἐκδιδόμενον περίφημον ὀλλανδικὸν περιοδικὸν τῆς κλασσικῆς φιλολογίας «*Mνημοσύνη*» ἐδημοσίευσεν πολλὰς καὶ καλὰς πραγματείας εἰς λατινικὴν γλῶσσαν, ἔν αἷς καὶ τὴν ἐπὶ διδακτορίᾳ ἐναίσιμον διατριβὴν του «*De figura quae κατ' ἔξοχὴν vocatur*», ἣτις ἔτυχε πολλῶν καὶ ἔξω τῆς Ἑλλάδος ἐπαίνων.

Ἡ μεγάλη αὕτη συγγραφικὴ παραγωγή, τὴν ὁποίαν οὐδόλως ἐστάθη ἱκανὴ νὰ μειώσῃ ἢ ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη καθημερινὴ ἔν τῷ Ἀρσακίῳ διδασκαλίᾳ δεικνύει τὴν σπανίαν καὶ ἀσυνήθη φιλοπονίαν ἣτις ἐχαράκτηριζε τὸν Χαριτωνίδην.

Τῷ 1926 διορίσθη καθηγητὴς τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ὅπου ἐδίδαξεν ἐπὶ δέκα καὶ τέσσαρα ἔτη μέχρι τοῦ 1940, ὅτε καταληφθεὶς ὑπὸ τοῦ τότε ὀρισθέντος ὀρίου τῆς ἡλικίας ἀπεχώρησε προῶτως ἐν ἡλικίᾳ 65 ἐτῶν.

Τῷ 1948 ἐξελέγη τακτικὸν μέλος τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἀργότερον Πρόεδρος τῆς Ἑταιρείας Ἑλλήνων φιλολόγων. Τὰ πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας μαρτυροῦν πόσον εὐδόκιμος ἦτο ἡ δρᾶσις τοῦ Χαριτωνίδου ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ. Ὑπῆρξεν ἓνας εὐγενής, πρᾶος, μειλίχιος καὶ ἀγαπητὸς συνάδελφος.

*

— Ὁ Γεώργιος Σκλαβοῦνος ἐγεννήθη τῷ 1869 ἐν Τιθορέᾳ. Ἐφοίτησε κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ ἐκεῖ δημοτικὸν Σχολεῖον καὶ ἀργότερον εἰς τὸ σχολαρχεῖον Θηβῶν. Τὰς γυμνασιακὰς του σπουδὰς ἐπεράτωσεν εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Β' Γυμνάσιον. Κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1884-85 ἐνεγράφη εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου μὲ τὴν πρόθεσιν, ἵνα κατόπιν μετεγγραφῇ εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν καὶ ἀκολουθήσῃ ἔπειτα τὸν δικαστικὸν κλάδον. Μετ' ἀφοίτησιν ἐνὸς ἔτους μετέβη τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἔτους 1885 εἰς Ζυρίχην καὶ ἔπειτα εἰς Wuerzburg τῆς Βαυαρίας, ὅπου ἐνεγράφη εἰς τὴν Ἱατρικὴν Σχολὴν τοῦ ἐκεῖ Πανεπιστημίου. Νεώτατος ἐπεδόθη εἰς ἐρεῦνας, τὰ ἀποτελέσματα τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται εἰς τὴν διδακτορικὴν του διατριβὴν ἣτις ἐδημοσιεύθη τῷ 1890 εἰς τὸν 24ον τόμον τῶν Πρακτικῶν τῆς περιφήμου Φυσικο-Ἱατρικῆς Ἑταιρείας τοῦ Wuerzburg. Ἀπὸ τὴν πρώτην αὐτὴν ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν, ἣτις φέρει τὸν τίτλον «Περὶ τῆς ἐλαιοειδίνης καὶ τῆς κερατοποιητικῆς ἐξεργασίας τῆς καρδιακῆς μοίρας τοῦ στομάχου τῶν θηλαστικῶν», διαφαίνεται ἡ ἐμβροῖθεια καὶ ἡ βαθύτης τοῦ νεαροῦ ἐπιστήμονος. Ὅτε πρὸ 48 ἐτῶν παρηκολούθουν ἐν Βερολίνῳ, ὡς πρωτοετὴς φοιτητῆς, τὰ μαθήματα τοῦ μεγάλου ἀνατόμου Waldeyer ἠσθάνθη ἐθνικὴν ὑπερηφάνειαν, ὅτε ὁ διδάσκαλός του ἀνέφερεν εἰς τὰ μαθήματά του τὰς ἐρεῦνας τοῦ Σκλαβοῦνου καὶ ἐξῆρε τὴν μεγάλην σημασίαν αὐτῶν.

Εἰς τὰ Γερμανικὰ Πανεπιστήμια οἱ ξένοι φοιτηταὶ ὑποβάλλονται συνήθως εἰς τὰς ἐπὶ διδακτορία ἐξετάσεις. Δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ὑποστοῦν τὰς πρακτικὰς ἐξετάσεις (Staatsexamen), εἰς τὰς ὁποίας προσέρχονται οἱ Γερμανοὶ διὰ νὰ λάβουν τὴν ἄδειαν ἀσκήσεως τοῦ ἱατρικοῦ ἐπαγγέλματος. Ἀποτελεῖ ἐξαιρέσειν νὰ ἐπιτραπῇ εἰς ἄλλοδαπὸν νὰ ὑποστῇ τὰς πρακτικὰς ἐξετάσεις. Τοῦτο ἐπετρόπη εἰς τὸν Γεώργιον Σκλαβοῦνον καὶ τῷ 1891 ἐδόθη εἰς αὐτὸν ἡ ἄδεια ν' ἀσκῇ τὸ ἱατρικὸν ἐπάγγελμα ἐν Γερμανίᾳ.

Μεγαλυτέρα ἀναγνώρισις τῆς ἐπιστημονικῆς ἱκανότητος τοῦ νεαροῦ ἐπιστή-

μονος ὑπῆρξεν ἡ πρότασις τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἀνατομικῆς Koelliker, περὶ διορισμοῦ τοῦ Γεωργίου Σκλαβούνου εἰς τὴν θέσιν ἐμμίσθου βοηθοῦ τοῦ ἐν Wuerzburg Ἀνατομείου. Πλουσία ὑπῆρξεν ἡ ἐπιστημονικὴ δοῶσις κατὰ τὰ ἔτη καθ' ἃ ὁ Σκλαβοῦνος εἰργάσθη ἐν Wuerzburg ὡς βοηθὸς τοῦ Koelliker, καθὼς μαρτυροῦν μελέται δημοσιευθεῖσαι εἰς τὰ περιοδικὰ «Virchov's Archiv» καὶ «Anatomischer Anzeiger».

Τῷ 1893 ὁ Σκλαβοῦνος ἐπέστρεψεν εἰς Ἀθήνας καὶ διορίσθη ὑφηγητὴς τῆς Ἀνατομικῆς καὶ ἐπιμελητὴς τοῦ Ἀνατομείου ὑπὸ τὸν ἀείμνηστον Ρήγαν Νικολαΐδην. Ἐξ ἔτη ἀργότερον ὁ Νικολαΐδης μετετέθη εἰς τὴν ἔδραν τῆς Φυσιολογίας καὶ ὁ Σκλαβοῦνος διορίσθη καθηγητὴς τῆς Ἀνατομικῆς καὶ διευθυντὴς τοῦ Ἀνατομείου. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην παρέμεινεν ἐπὶ 40 συναπτὰ ἔτη καὶ προσέφερεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας. Χιλιάδες Ἑλλήνων ἰατρῶν ἔλαβον τὴν βασικὴν αὐτὴν μόρφωσιν ἀπὸ τὰ μαθήματα τοῦ Γεωργίου Σκλαβούνου.

Σοφαὶ ὑπῆρξαν αἱ ἀνακοινώσεις τοῦ μεταστάντος συναδέλφου ἡμῶν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, εἰς τοὺς κόλπους τῆς ὁποίας περιελήφθη ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς τῷ 1926. Θὰ ἔπρεπε νὰ γράψῃ τις ὀλόκληρον πραγματείαν διὰ νὰ ἀναλύσῃ τὰς πολλὰς ἐπιστημονικὰς μελέτας τοῦ Σκλαβούνου, αἵτινες ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας καὶ εἰς διάφορα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, γερμανικὰ ἐπιστημονικὰ περιοδικά.

Ἐξαιρετικὴν θέσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἱατρικὴν βιβλιογραφίαν κατέχει «ἡ Ἀνατομικὴ τοῦ ἀνθρώπου» τοῦ Σκλαβούνου, ἣτις ἐξεδόθη εἰς τρεῖς ἐκδόσεις ἀπὸ τοῦ 1906—1938. Πρόκειται περὶ διδακτικοῦ συγγράμματος ἐφαμίλλου τῶν καλυτέρων συγγραμμάτων τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς.

Ὁ Γεώργιος Σκλαβοῦνος ὑπῆρξε φλογερὸς πατριώτης. Κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς χρόνους τῆς Κατοχῆς ἡ Κυβέρνησις τοῦ Χίτλερ ἀπέστειλε τὸν γνωστὸν βιολόγον Hartmann μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ συνεννοηθῇ μὲ τὴν Ἀκαδημίαν διὰ τὴν ἴδρυσιν Βιολογικοῦ Ἰνστιτούτου. Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 11ης Δεκεμβρίου 1941 ὠμίλησαν πολλοὶ ἀκαδημαϊκοὶ καὶ ἐξέθεσαν τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους αἱ προτάσεις τοῦ Hartmann ἔπρεπε νὰ ἀπορριφθοῦν. Ἴδον τί ἔλεγε μεταξὺ ἄλλων ὁ Γεώργιος Σκλαβοῦνος. «... Καὶ μετὰ τοῦ λαοῦ καὶ ἡμεῖς οἱ ἀκαδημαϊκοί, ὧν οἱ πλεῖστοι εἴμεθα πνευματικὰ τέκνα τῆς ἰδανικῆς Γερμανίας, ἐμμένομεν, πρὶν τὰς στεροῦσαι καὶ τὰς ἀπαγορευθεῖσαι, εἰς τὴν ἰδέαν ἐνδὸς καλυτέρου μέλλοντος, ἐνισχυόμενοι ὑπ' αὐτῶν τούτων τῶν Γερμανῶν συγγραφέων, ὅτι τὸ πνεῦμα κατανικᾷ τὴν ὕλην.

Ὁ σοφὸς ἱστορικὸς Puschmann γράφον περὶ τοῦ ἱατροῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Τραλλιανοῦ, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἀρχιτέκτονος τῆς Ἀγίας Σοφίας, καὶ θέλων ἐμφαν-

τικώτερον νὰ τονίση ὅτι ἡ Ρώμη κατέκτησε μὲν τὴν Ἑλλάδα διὰ τῶν ὅπλων, ἀλλ' οὐχὶ πολὺ ὕστερον ἢ ἑλληνικὴ παιδεία κατέκτησε αὐτὴν τὴν Ρώμην, παραθέτει τὸ ἐξῆς ποίημα τῆς ἰδανικῆς Γερμανίας (ἴσως ἀρχαίας ἑλληνικῆς πηγῆς), τὸ ὁποῖον ποίημα τό τε Πανεπιστήμιον μετὰ τῶν τροφίμων αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς οἱ ἀκαδημαϊκοὶ πρέπει νὰ τὸ κάμωμεν ἔμβλημα καὶ ἐγκόλπιον πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐκ τῶν δεινῶν τοῦ πολέμου καὶ τῆς πείνης καταπεσόντος φρονήματος τῆς νεολαίας μας.

Τὰ ὅπλα σκωριάζουν
τὰ σκῆπτρα σπάζουν
ὁ βραχίον τοῦ ἥρωος σαπίζει
καὶ μόνον ὅ,τι εἶναι βαλμένο στὸ πνεῦμα,
αὐτὸ μένει αἰώνιον.

Ὅθεν ἐγώ, ὡς ἐν ἐκ τῶν πρεσβυτέρων πνευματικῶν τέκνων τῆς Ἄλμα Γιούλια τοῦ Βίρτσβουργ, παρακαλῶ τὸν σοφὸν συνάδελφον κ. Hartmann νὰ λάβῃ ὑπ' ὄφιν τοῦ καὶ τὰ ἐξῆς διὰ νὰ κατανοήσῃ, διατὶ ἡ ἑλληνικὴ Ἀκαδημία ἐπιθυμεῖ τὴν ἀναβολὴν τῆς προτάσεώς του.

Ἡ ἑλληνικὴ Ἀκαδημία κυρίως εἰπεῖν εἶναι ἐθνικὴ λαϊκὴ Ἀκαδημία, βαυκαλιζομένη μὲ τὴν φιλοδοξίαν νὰ καταστῇ ποτε Ἀκαδημία τοῦ Πλάτωνος «Weltakademie». Τοῦτο καταφαίνεται καὶ ἐκ τῶν πολλῶν βραβείων καὶ χρηματικῶν ποσῶν, τὰ ὁποῖα παρέχουσι τὰ ἀφανῆ τέκνα τοῦ λαοῦ καὶ τὰ μεγάλα Ἰδρύματα τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους. Ὅθεν δὲν δύναται νὰ μείνῃ τις ἀπαθῆς καὶ ἀναίσθητος πρὸς τὰ εἰς βάρος τοῦ ἀτυχήσαντος λαοῦ πέριξ συμβαίνοντα.

Τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ τούτου ὑποφέρουσι τὴν πείναν, ἀλλ' ἀποθνήσκουσι μὲ τὴν πικρίαν εἰς τὰ χεῖλη, ὅτι λαοὶ ἐκπολιτισθέντες καὶ χριστιανοποιηθέντες ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων λεηλατοῦσιν ἀκραίφνεις ἑλληνικὰς χώρας—Weltkulturboden—σφάζοντες τοὺς Ἑλληνας κατοίκους ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ κρατικοῦ γερμανικοῦ Ράιχ...».

Καὶ περαιτέρω: «...Θὰ ἔλεγον λοιπὸν εἰς τὸν κ. Hartmann ὅτι, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχομεν ἐλευθερίαν γνώμης—εἴμεθα δηλαδὴ ραγιαδες—πρὸς τί ἢ πρότασίς σας, ἀφ' οὗ τὸ πᾶν δύνασθε νὰ πράξῃτε καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεώς μας; Θὰ ἔλεγον εἰς τὸν σοφὸν συνάδελφον νὰ ἀναβάλῃ τὴν πρότασίν του μετὰ τὸν πόλεμον, ὁπότε θὰ γίνῃ νέα τάξις πραγμάτων, ἥτις, ὡς ἐλπίζομεν, θὰ γορηγήσῃ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τὸν τίτλον «Κοινὸν τῶν Ἀκαδημιῶν» ἢ «Ἀκαδημία Πλάτωνος...».

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Γεωργίου Σκλαβούνου δὲν ἤρρηξαν νὰ γνωσθοῦν διὰ τῶν μυστικῶν ἐφημερίδων εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ νὰ ἀναπτερώσουν τὸ φρόνημα αὐτοῦ. Περιῆλθον βεβαίως καὶ εἰς γνώσιν τῶν κατακτητῶν, οἱ ὁποῖοι ὁμως δὲν ἐτόλμησαν νὰ τὸν θίξουν.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν θρηνεῖ τὴν ἀπώλειαν δύο τῶν διαπρεπεστέρων μελῶν αὐτῆς.

Θὰ τιμῶμεν πάντοτε τὴν μνήμην τοῦ Χαρίτωνος Χαριτωνίδου καὶ τοῦ Γεωργίου Σκλαβούνου.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ὁ κ. Κ. Ἀμαντος παρουσιάζων τὸ ἔργον τοῦ κ. **Σουὰτ Σινάνογλου**, *Ἑλληνοτουρκικὸν λεξικόν*, Ἀγκυρα 1953, σελ. 274, εἶπε τὰ ἑξῆς :

Εἶναι γνωστὴ ἡ ἀναγέννησις τῆς Τουρκίας διὰ τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ καὶ στρατηγοῦ Κεμάλ - Ἀτατούρκ. Οὗτος ἔστρεψε τὴν προσοχὴν τοῦ τουρκικοῦ ἔθνους πρὸς τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν εὐρωπαϊκὴν μόρφωσιν, ἔστειλε πλῆθος ὑποτρόφων εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν, διέταξε τὴν μετάφρασιν ἑκατοντάδων ἔργων ἐκ τῆς λατινικῆς καὶ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας. Μεταξὺ τῶν ὑποτρόφων τοῦ Κεμάλ - Ἀτατούρκ εἶναι καὶ ὁ κ. Σουὰτ Σινάνογλου, ὅστις ἐδημοσίευσε τὸ πρῶτον ἑλληνοτουρκικὸν λεξικόν, τὸ ὁποῖον περιέχει τὰς κυριωτέρας λέξεις τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς μὲ μετάφρασιν τουρκικὴν. Ἔχει δ' ἓνα μεθοδικὸν πλεονέκτημα τὸ Λεξικὸν τοῦ κ. Σινάνογλου. Εἰς ἑκάστην ἐρμηνευομένην λέξιν παρατίθενται καὶ συγγενεῖς λατινικαὶ ἢ γαλλικαὶ λέξεις, καθὼς καὶ παράγωγα ἢ σύνθετα ἑλληνικά, οὕτω δ' εὐκολύνεται ἡ ἀπομνημόνευσις αὐτῶν. Εἰς τὸ λῆμμα π.χ. λέγω παρατίθενται, τὸ λατινικὸν *lego*, τὰ σύνθετα *σύλλογος*, *κατάλογος*, *ἐκλογή*, *ἐκλεκτικός*. Εἰς τὸ *λύω* παρατίθενται τὸ *λύτρον*, *λυσιτελής*, *καταλύω*, *ἀνάλυσις*, γαλλ. *analyse* κ.λ.π. Ἐν τέλει κατάλογος τῶν ἑλληνικῶν λέξεων αἱ ὁποῖαι ἐσκορπίσθησαν εἰς διάφορα λήμματα εὐκολύνει τὴν ἐποπτείαν τοῦ ὅλου ἔργου.

Τὸ σύντομον λεξικὸν τοῦ κ. Σινάνογλου εἶναι προωρισμένον νὰ εὐκολύνῃ τὰς κλασσικὰς σπουδὰς εἰς τὴν Τουρκίαν, τῶν ὁποίων τὴν ἀξίαν δὲν ἀνεγνώρισε μόνον ὁ Kemal ἀλλ' ἀναγνωρίζουν σήμερον πολλοὶ Τοῦρκοι. Σήμερον διδάσκεται ἡ λατινικὴ καὶ ἑλληνικὴ φιλολογία καὶ εἰς τὰ δύο τουρκικὰ Πανεπιστήμια, δοκιμαστικῶς δὲ εἰσήχθη αὕτη καὶ εἰς ὀλίγα γυμνάσια. Δὲν πρέπει νὰ ἐκπλαγῶμεν, ἐὰν αὔριον μάθωμεν ὅτι εἰσήχθη ἡ διδασκαλία τῆς λατινικῆς καὶ ἑλληνικῆς φιλολογίας εἰς πολλὰ γυμνάσια τῆς Τουρκίας. Σήμερον παρασκευάζεται τὸ προσωπικὸν τὸ ἀναγκαῖον, ἀναγνωρίζεται δὲ ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα ἡ κλασσικὴ παιδεία. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν μεγάλην διάνοιαν τοῦ Κεμάλ - Ἀτατούρκ.

Ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας ἐνδιαφέρει προσέτι νὰ γνωρίζωμεν ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἐτακτοποίησαν τὰ πλούσια ἀρχεῖα των καὶ δημοσιεύουν ἐξ αὐτῶν πολὺτιμα ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα συχνὰ ἀναφέρονται καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν. Μετεφράσθη εἰς τὴν τουρκικὴν ἢ βυζαντινὴ ἱστορίαν τοῦ Vasiliev καὶ ὑπάρχουν τοῦρκοι βυζαντι-